

Sygn. akt **VIII Ua 30/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka (spr.)
Sędziowie:	SSO Grażyna Łazowska SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019r. w Gliwicach

sprawy z odwołania P. J. (J.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zasiłek opiekuńczy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 9 maja 2018 r. **sygn. akt** VI U 436/17

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że odwołanie oddala;

2) odstępuje od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Grażyna Łazowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt. VIII Ua 30/18

UZASADNIENIE

P. J. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 20 października 2017 roku, mocą której odmówiono mu prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 11 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku.

W uzasadnieniu odwołujący podał, że zaskarżona decyzja jest wadliwa, bowiem w spornym okresie żona odwołującego nie pracowała, jednak z uwagi na pobyt syna W. w szpitalu nie była w stanie zapewnić opieki dwójce dzieci, nadto że zdrowe dziecko nie mogło wejść na oddział szpitalny nawet na chwilę. Odwołujący wskazał, iż przebywał z synem w szpitalu, a małżonka odwołującego sprawowała opiekę nad córką pozostającą w domu. Kolejno odwołujący wskazał, że także po wyjściu ze szpitala syn wymagał dalszego leczenia oraz wizyt kontrolnych, w których zdrowa córka nie powinna uczestniczyć, wobec czego sprawowanie opieki nad dziećmi przez odwołującego było w pełni uzasadnione.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie podano, że po wpłynięciu odwołania organ rentowy zweryfikował swoje stanowisko w sprawie Decyzją z dnia 16 listopada 2017 roku, przyznał odwołującemu prawo do zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 11 września 2017 roku do dnia 21 września 2017 roku i odmówił prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 22 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku, wskazując, że był dorosły domownik – żona odwołującego – mogąca sprawować opiekę nad dziećmi.

Wartość przedmiotu sporu określona została na 230 zł.

Na rozprawie w dniu 9 maja 2018 roku pełnomocnik odwołującego początkowo podtrzymał odwołanie, nie wnosząc dalszych wniosków dowodowych. W toku rozprawy pełnomocnik odwołującego wskazywał, że uciążliwe dla odwołującego i jego żony jest udanie się do C. do szpitala celem uzyskania danych na zobowiązanie organu rentowego, to się wiąże z urlopem lub wyjazdem z dwójką małych dzieci. W konsekwencji pełnomocnik cofnął odwołanie.

Wskazał równocześnie, iż zaświadczenie lekarskie wskazuje, że lekarz uwzględnił wizyty poszpitalne.

Wyrok zapadł w dniu 9 maja 2018 roku po ustaleniu następującego stanu faktycznego:

Odwołujący mieszka razem ze swoją małżonką i dwójką dzieci. Żona odwołującego przebywa na urlopie wychowawczym. Syn odwołującego w dniach od 11 września 2017 roku do dnia 21 września 2017 roku przebywał na oddziale otolaryngologii dziecięcej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zespołu Szpitala Miejskiego w C.. W czasie pobytu syna odwołującego w szpitalu odwołujący wraz z żoną sprawowali nad nim opiekę na przemian, celem zapewnienia również opieki drugiemu z dzieci, które w okresie infekcyjnym nie mogło przebywać na oddziale szpitalnym.

Syn odwołującego został wypisany ze szpitala w dniu 21 września 2017 roku z zaleceniami kontroli w poradni (...). Lekarz prowadzący syna odwołującego uwzględnił konieczność stawiennictwa się opiekuna wraz z dzieckiem na kontroli w przychodni w zaświadczeniu lekarskim – zwolnieniu odwołującego do pracy w okresie od dnia 11 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku.

Kontrole syna odwołującego w przychodni odbywały się w okresie od dnia 22 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku. Na kontrole z synem głównie jeździła żona odwołującego. Z uwagi na okres infekcyjny w okresie choroby syna odwołującego, niemożliwe było wejście do przychodni szpitalnej z córką odwołującego. Odwołujący w tym czasie sprawował opiekę nad córką. W okresie spornym córka odwołującego miała dwa lata.

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 11 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku. Na skutek wniesionego przez odwołującego odwołania, organ rentowy w dniu 16 listopada 2017 roku wydał kolejną decyzję z dnia 16 listopada 2017 roku, mocą której za okres od dnia 11 września 2017 roku do dnia 21 września 2017 roku przyznał odwołującemu prawo do zasiłku opiekuńczego oraz dalej odmówił zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 22 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku.

Zdaniem Sądu Rejonowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd przytoczył treść art. 201§ 1 i 469 k.p.c. i wskazał, że cofnięcie odwołania jest niedopuszczalne, bo czynność ta naruszała słuszny interes odwołującego w rozumieniu art. 469 kpc. Pełnomocnik wskazywał na uciążliwość ewentualnego zobowiązania do wykazywania dat wizyt poszpitalnych dokumentem, wskazując, że czas koniecznej opieki nad dzieckiem został uwzględniony w zaświadczeniu lekarskim. Sąd podzielił powyższe, albowiem zaświadczenie lekarskie stanowi dokument wykazujący czas opieki nad dzieckiem, zaś ewentualny dowód przeciwny – zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu z art. 6 kc – obciążałby pozwanego.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1990 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r., poz.372 ze zm.) zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad:

1) dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat w przypadku:

a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157 oraz z 2017 r. poz. 60), lub dziennego opiekuna sprawujących opiekę nad dzieckiem,

b) porodu lub choroby małżonka ubezpieczonego lub rodzica dziecka, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki,

c) pobytu małżonka ubezpieczonego lub rodzica dziecka, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu albo innym zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne;

2) chorym dzieckiem w wieku do ukończenia 14 lat;

3) innym chorym członkiem rodziny.

Zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli poza ubezpieczonym są inni członkowie rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym, mogący zapewnić opiekę dziecku lub choremu członkowi rodziny (art. 34 zd. 1 ustawy).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, zdaniem Sądu Rejonowego wykazało, że poza odwołującym nie było innego domownika mogącego zapewnić opiekę małoletniej B. w czasie wizyt kontrolnych w przychodni przyszpitalnej z małoletnim W.. Odwołujący wraz z małżonką naprzemiennie sprawowali opiekę nad dziećmi zarówno w czasie choroby jak i rekonwalescencji syna W., równocześnie decydując stosownie do potrzeb które z rodziców spełni dane obowiązki. Wobec takich okoliczności, jak też celu wizyt lekarskich w ocenie Sądu odwołujący wykazał, iż trudno uznać, aby żona odwołującego mogła udać się na wizytę lekarską z synem i mieć pod opieką córkę. Nie było zatem innego domownika mogącego zapewnić opiekę córce odwołującego podczas wizyty lekarskiej z synem. Z kolei odbycie wizyty z synem W. było konieczne i uwzględnione w przewidywaniu zwolnienia od pracy.

Niezależnie od powyższego, w samym zaświadczeniu lekarskim wystawionym w związku z chorobą syna W. odwołującemu przyznano prawo do spornego zasiłku, w tym również na okres spornych dni po opuszczeniu szpitala przez syna odwołującego, co skutkowało wydaniem odwołującemu zaświadczenie lekarskiego na okres od dnia 11 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku. W ocenie Sądu, ujawnione w sprawie okoliczności, iż to żona odwołującego odbywała wizyty poszpitalne z W. nie wykluczają osobistego sprawowania opieki przez odwołującego nad synem w tych dniach.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 22 września 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku.

Na mocy art. 477¹³ § 1 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie w części, w której ZUS zmienił zaskarżoną decyzję uwzględniając odwołanie.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy w zakresie pkt 2 i 3 zarzucając naruszenie:

- art. 34 zdanie pierwsze ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy w przedmiotowej sprawie były inne osoby poza ubezpieczonym, pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym, które mogły zapewnić opiekę dziecku;
- naruszenie przepisów postępowania a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że odwołujący wykazał fakt braku innego domownika mogącego zapewnić opiekę małoletniej córce w czasie wizyt kontrolnych w przychodni przyszpitalnej z małoletnim W. i odwołujący w spornym okresie sprawował osobistą opiekę nad synem

Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego w wyroku w pkt 2 poprzez oddalenie odwołania oraz zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądem I instancji wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił spełnienia przesłanek uprawniających do zasiłku opiekuńczego, ponieważ nie wykazał, że poza nim nie było innych członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym mogący zapewnić opiekę dziecku. Świadczenie opiekuńcze jest wypłacane za dni, kiedy pracownik był jedyną osobą zdolną i zobowiązaną do opieki nad dzieckiem. Odwołujący nie potrafił określić w jakich terminach odbywały się wizyty kontrolne, na które jeździła żona z synem, nie przejawiał aktywności w toku procesu i nie przedłożył materiału dowodowego, który byłby podstawą do ustalenia okoliczności przemawiających za zasadnością zmiany zaskarżonej decyzji. Wobec braku możliwości przedłożenia dowodów potwierdzających swoje stanowisko odwołujący cofnął odwołanie, co jednak zostało przez Sąd uznane za niedopuszczalne.

Zdaniem organu rentowego umorzenie postępowania nie naruszało w takiej sytuacji słusznego interesu odwołującego, ponieważ nie wykazał on w sposób bezsporny, że spełnia przesłanki do przyznania prawa do zasiłku opiekuńczego w okresie od 22 września 2017 roku do 26 września 2017 roku. Tym samym odwołujący nie wykazał, że decyzja organu rentowego w zakresie odmowy przyznania zasiłku opiekuńczego w okresie od 22 września 2017 roku do 26 września 2017 roku była wadliwa.

Pełnomocnik odwołującego wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego w zakresie zaskarżenia pkt 2 okazała się zasadna. Sąd drugiej instancji uzupełnił materiał dowodowy i ustalił, że w spornym okresie małoletni W. J. był w poradni otoaryngologicznej w dniu 25 września 2017 roku.

W związku tym należało przyjąć, że zarzuty organu rentowego w części dotyczącej naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 34 zdanie pierwsze ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i art. 233 k.p.c § 1 k.p.c. zasługują na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji dowolnie przyjął, że przez matka dziecka codziennie w spornym okresie udawała się z synem do przychodni na wizyty pokontrolne. Na podstawie informacji z poradni otolaryngologicznej należało uznać, że odwołującemu w okresie od 22 do 24 września oraz 26 września 2017 roku prawo do zasiłku opiekuńczego nie przysługiwało, ponieważ w domu była obecna jego żona. Mogła sprawować opiekę na dwójką dzieci.

Sąd Odwoławczy oddalił również odwołanie w części dotyczącej prawa do zasiłku opiekuńczego za dzień 25 września 2017 roku, ponieważ odwołujący nie wykazał, że matka z dzieckiem korzystała z porady lekarskiej w czasie, odwołujący miał przebywać w pracy.

W związku z tym zaskarżony wyrok zmieniono na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. poprzez oddalenie odwołania. Sąd nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w pkt 3 . Rozstrzygnięcie jest prawidłowe w tym zakresie, bowiem P. J. w przeważającej części wygrał proces. Zmiana decyzji przez organ rentowy w toku postępowania sądowego poprzez przyznanie prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 11 września 2017 roku do 21 września 2017 roku stanowiła uwzględnienie żądania ubezpieczonego z przeważającej części.

Sąd Okręgowy odstąpił na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego, biorąc pod uwagę, że odwołujący cofnął odwołanie, a do złożenia apelacji doszło na skutek nieprzycięcia tego oświadczenia przez Sąd. Ubezpieczony w żaden sposób nie przyczynił się do zainicjowania postępowania apelacyjnego. W związku z tym Sąd y uznał, że obciążenie P. J. kosztami postępowania apelacyjnego byłoby niesprawiedliwe.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Grażyna Łazowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia